

Förordning om investeringar i energiinfrastruktur inom Europeiska gemenskapen

Näringsdepartementet

2009-09-08

Dokumentbeteckning

KOM(2009) 361

Förslag till rådets förordning om anmälan till kommissionen av projekt för investeringar i energiinfrastruktur inom Europeiska gemenskapen och om upphävande av förordning (EG) nr 736/96

Sammanfattning

I den andra strategiska energiöversynen, som antogs av kommissionen 2008, sägs att investeringar i energiinfrastruktur måste kunna tillgodose den framtida efterfrågan på energi för att främja övergången till energikällor med låga koldioxidutsläpp, skapa större försörjningstrygghet vid en kris och bidra till att den inre marknaden fungerar väl. Uppgiftsrapportering (lämnande av information) och övervakning (analys) av investeringsprojekt samt utvecklingen av EU:s energisystem anses vara viktiga, särskilt i dessa tider. Investeringar i EU:s energiinfrastruktur är av avgörande betydelse. EU:s institutioner bedöms av kommissionen inte ha tillgång till de relevanta/enhetliga uppgifter om utvecklingen av energiinfrastruktur i EU som erfordras för att kunna utvärdera den strategiska balansen mellan utbud och efterfrågan.

Kommissionen har mot denna bakgrund lagt fram ett förslag till en ny förordning. Denna är tänkt att ersätta nu gällande rådsförordning 736/96 om anmälan till kommissionen av investeringsprojekt i el, gas och oljesektorn. Den nya förordningen syftar till att uppdatera bestämmelserna om rapportering till dagens behov samt medge möjligheter att bevaka investeringsutveckling och jämförelser mot beräknad efterfrågan, förbättra EU institutionernas beredskap och främja transparens och acceptens för investeringsprojekt. En målsättning är att motverka underinvesteringar eller felriktade investeringar.

Svenska regeringen ser generellt sett liten nytta av instrument eller uppgiftskrav som innebär administrativ börda för berörda parter. Regeringen anser vidare att den eftersträvande målsättningen med förslaget och förväntan om vad denna ska kunna leda till är väl långtgående och till dels orealistiska.

2008/09:FPM153

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

EU:s energipolitik, som syftar till att säkra energiförsörjningen, lindra effekterna av klimatförändringarna och stödja EU:s konkurrenskraft, förutsätter betydande investeringar i energiinfrastrukturen. Privata ekonomiska aktörer har fått en mer framträdande roll i fråga om investeringar i infrastruktur. Nya politiska krav, som mål avseende bränsleblandningen, kommer att påverka medlemsstaternas strategier för ny och moderniserad energiinfrastruktur. Kommissionen framhåller behov av att noga övervaka situationen och försöka förutse potentiella problem, och samtidigt ge marknadsaktörerna tillräcklig insyn. Men för detta behöver kommissionen tillräckliga uppgifter om investeringsprojekten.

De nuvarande rättsliga ramarna om medlemsstaternas anmälningsskyldighet i fråga om energiinfrastruktur är inte enhetliga. Det finns enligt kommissionen inte tillräckliga relevanta och validerade uppgifter för att man ska kunna övervaka utvecklingen ur ett sektorövergripande perspektiv på EU-nivå. Dessutom efterlevs rådets förordning (EG) nr 736/96 inte längre enhetligt, och är inte längre anpassad till den senaste utvecklingen inom energisektorn.

Översynen syftar främst till att anpassa och förstärka det system som fastställs i rådets förordning (EG) nr 736/96, samtidigt som man vill lätta den administrativa bördan. Rapporteringsbestämmelserna måste aktualiseras och kompletteras med en regelbunden granskning av situationen, som bör diskuteras med berörda parter och offentliggöras, i syfte att öka insyn och öppenhet.

1.2 Förslagets innehåll

Den föreslagna förordningen anger gemensamma ramar för anmälan till kommissionen av uppgifter och information om projekt för investeringar i energiinfrastruktur inom olje-, gas-, el- och biobränslesektorerna och beträffande koldioxid som produceras i dessa sektorer.

Medlemsstaterna eller de enheter de delegerar denna uppgift till skulle vartannat år behöva samla in och vidarebefordra uppgifter och information om investeringsprojekt som rör produktion, transport och lagring. För att minska den administrativa bördan införs två bestämmelser som ska bidra till flexibilitet och förenkling:

Om inte medlemsstaterna beslutar något annat är företagen skyldiga att förse dem eller den behöriga enheten med uppgifter om sina investeringsprojekt, inbegripet projekt för avveckling.

Medlemsstater kan undantas från rapportering om de redan ger jämförbar information till kommissionen inom ramen för energisektorsspecifik EU-lagstiftning. Samma sak gäller om de organ som ansvarar för utvecklingsplaner för gas- och elnäten samlar in de berörda uppgifterna. I så fall ska de delge kommissionen dessa uppgifter, i förekommande fall med medlemsstaternas kommentarer.

De uppgifter och den information som samlats in (investeringstyp, planerad kapacitet och största etableringshinder) förväntas ge en bild av de viktigaste utvecklingstendenserna i EU:s energiinfrastruktur. Systemet är avsett att garantera att de uppgifter och den information som delges kommissionen uppfyller allmänt vedertagna standarder. Det ska dessutom garantera att uppgifterna och informationen tas emot, lagras och behandlas med lämpliga IT-hjälpmiddel och i överensstämmelse med de rättsliga ramarna för skydd av personuppgifter, och att uppgifter och information offentliggörs utom om de är kommersiellt känsliga.

Med utgångspunkt från de uppgifter och den information som erhållits kommer kommissionen regelbundet att tillhandahålla en sektorsövergripande analys av den strukturella utvecklingen och framtidsutsikterna för EU:s energisystem och andra specifika analyser som kan komma att behövas. Detta skulle möjliggöra en identifiering av potentiella framtida luckor i försörjning och efterfrågan, och av investeringshinder. Med dessa analyser kommer kommissionen lättare att kunna främja bästa praxis och införa större öppenhet och insyn för marknadsaktörerna. I syfte att utveckla gemensamma synsätt i dessa frågor skulle resultaten av sådana analyser diskuteras med berörda parter och offentliggöras.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förutom nu gällande förordning 736/96 finns redan ett antal bestämmelser avseende rapporteringskrav rörande investeringar av infrastruktur inom energiområdet. Dessa bedöms av kommissionen emellertid inte räcka till för att de ska få samstämmig, framåtblickande information om investeringsprojekt och deras utveckling.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG.

Rådets direktiv 2004/67/EG om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning.

Europaparlamentets och rådets beslut nr 1364/2006/EG om en serie riktlinjer för transeuropeiska energinät.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG.

2008/09:FPM153

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/89/EG om åtgärder för att trygga elförsörjning och infrastrukturinvesteringar.

Rådets förordning (Euratom) nr 2587/1999/EG om vilka investeringsprojekt som ska meddelas kommissionen i enlighet med artikel 41 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG.

När det gäller kommissionens förslag till förordning innebär denna inte några behov av förändringar i svenska regelverk. Däremot bedöms den kunna innefatta en viss utökning av rapporteringskraven.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Det är i nuläget svårt att förutse om den nya förordningen innebär budgetära konsekvenser, men det får dock inte hållas för osannolikt att de delvis nya rapporteringskraven också föranleder ökade kostnader jämfört med vad dagens system redan kräver. Främst bedöms marknadsaktörerna beröras. Om förhandlingarna leder till ökade utgifter för statsbudgeten ska dessa finansieras inom befintliga anslagsramar på utgiftsområde 21.

Ett antagande av förslaget bedöms få begränsade konsekvenser för gemenskapens budget. Det handlar främst om att täcka utgifter för IT och, om kommissionen så beslutar, utgifter för data, inköp av data och avlöning av experter. Förslaget borde inte medföra någon direkt större konsekvens för medlemsstaternas budget.

Kommissionen har i sin konsekvensanalys (12235/09 ADD 2) analyserat fyra olika alternativ till att tillgodose dagens behov av information om energiinfrastruktur. De framför att strategiövervakning med kompletterande rapportering är den bästa kompromissen mellan att nyttja redan tillgänglig information och ytterligare rapporteringskrav. En sådan strategiövervakning skulle innebära följande.

Efter en eventuell anmälan från företagen delger medlemsstaterna information om investeringsprojekt till kommissionen. Anmälningarnas omfång skulle utvidgas och få nya trösklar samt täcka all infrastruktur av intresse för energisäkerheten och övergången till en koldioxidsnål ekonomi. För att undvika upprepningar av anmälningar skulle detta alternativ även beakta befintliga rapporterings- och övervakningsskyldigheter förutsatt att de

ger jämförbara uppgifter. Rapporteringen skulle ske vartannat år, vilket skulle lätta den administrativa bördan och anpassa denna rapporteringsskyldighet till andra relevanta rapporteringsbestämmelser. Insamlade uppgifter skulle kunna offentliggöras såvida de inte är kommersiellt känsliga. Utgående från insamlade uppgifter och andra relevanta källor skulle kommissionen regelbundet göra en analys av den framtida utvecklingen av EU:s energisystem i ett sektorövergripande perspektiv, för att på så sätt identifiera eventuella luckor och potentiella problem och ge marknadsaktörerna insyn. Detta alternativ bedöms ge ett balanserat och samstämmigt system.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Svenska regeringens grundläggande inställning är att dylika instrumentet som förslaget anger inte bör ligga till grund för någon centralplanering av infrastrukturinvesteringar, utan endast vara ett instrument för transparens. Svenska regeringen ser generellt sett liten nytta av instrument eller uppgiftskrav som innebär en administrativ börda för alla berörda parter och finner att den eftersträlvande målsättningen med förslaget och förväntan om vad denna ska kunna leda till är väl långtgående och även till dels orealistiska.

Svenska regeringen ser helst att nuvarande reglering kunde ersättas av den som kommer inom ramen för tredje inre marknadspaketet (åtminstone vad naturgas och el anbelangar) utan att dessutom utvidgas som förslaget om den nya regleringen innebär. Detta för att undvika den administrativa bördan för alla berörda.

Det är enligt den svenska regeringen väsentligt att en ökad detaljeringsgrad i rapporteringen matchas mot en minskad frekvens samt att man i stor utsträckning som möjligt nyttjar redan befintliga rapporteringskrav så att företagen endast behöver rapportera en gång till ett EU-organ. Detta för att minska den administrativa bördan för företagen. Helst bör informationen inhämtas på annat sätt, genom att baseras på offentliga/publicerade källor, t.ex. årsredovisningar och annat material.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Det är i nuläget svårt att bedöma hur medlemsstaterna förhåller sig till förslaget. Nya MS är allmänt mera positiva till den här typen av centrala planeringsfunktioner. Av de diskussioner som förts inför framläggandet av förslaget kan man ändå konstatera att flera medlemsstater ifrågasätter omfattningen av förslaget.

Ej kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ej kända. Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 284 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och artikel 187 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Beslut fattas efter yttrande av Europaparlamentet. Beslut är således utan medbeslutandeförfarande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Utkastet till förordning syftar till att stärka ramarna för insamling av uppgifter och information för kommissionens verksamhet. Bättre data skulle ge kommissionen, och inte minst dess observationsgrupp för energimarknaden, bättre möjligheter att övervaka utvecklingen av EU:s energisystem i ett sektorsövergripande perspektiv och på EU-nivå, och att upptäcka potentiella problem som kan försena eller hindra investeringsprojekt. Med tanke på kopplingarna mellan energimarknadens delsegment (t.ex. el och gas) och i ljuset av den inre marknaden blir den EU-övergripande dimensionen allt mer viktig, vilket motiverar EU-institutionernas, och särskilt kommissionens, roll i sammanhanget.

Kommissionen anger att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Kommissionen anger också att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt för att förverkliga de uppsatta målsättningarna. Medlemsstaterna bedöms av kommissionen även fortsättningsvis att ha betydande spelrum i sitt val av datainsamlingsmetoder.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det svenska ordförandeskapet i den Europeiska unionen kommer att påbörja behandlingen av förslaget genom att efterfråga medlemsstaternas synpunkter på kommissionens förslag. Förslaget planeras behandlas vidare i rådsarbetsgruppen för energifrågor under hösten med ambitionen att kunna

lägga fram en lägesrapport till energiministermötet den 7 december. 2009 2008/09:FPM153
Behandlingen väntas fortsätta under det spanska ordförandeskapet.